

УДК 339.138

А.Ю.ПЕРЕТЯТЬКО, канд. екон. наук

Харківський національний університет будівництва та архітектури

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ АУТСОРСИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Проаналізовано основні особливості застосування аутсорсингу бухгалтерського обліку на комерційних підприємствах, що дозволить забезпечити підвищення їх конкурентоспроможності в сучасних ринкових умовах. Запропоновано розрахунок економічної ефективності використання аутсорсингу.

Проанализированы основные особенности применения аутсорсинга бухгалтерского учета на коммерческих предприятиях, что позволит обеспечить повышение их конкурентоспособности в современных рыночных условиях. Предложен расчет экономической эффективности аутсорсинга.

Outsourcing of accounting process is offered to be set at commercial enterprises. It could increase their competitiveness in modern market situation. Calculation of economic efficiency of outsourcing is proposed.

Ключові слова: аутсорсинг бізнес-процесів, бухгалтерський аутсорсинг, компанія-аутсорсер.

На даний момент спосіб ведення бухгалтерського обліку спеціалізованою організацією (аутсорсером) все частіше використовується на території України комерційними організаціями. Керівники та власники компаній стали довіряти ведення бухгалтерії спеціалізованим фірмам, які мають штат висококваліфікованих фахівців, що за своєю суттю є гарантією якості надання послуг.

Питанням розвитку аутсорсингу бізнес-процесів приділено значну увагу, зокрема вітчизняними фахівцями, такими як І. Коновою [1], О.І. Микало, О.В. Зозульовим [2], І.Є. Матвій [3], О.В. Шимко [4], І.М. Тесленок [5] та ін. Водночас недостатньо уваги приділено економічній ефективності аутсорсингу, яка є основною його перевагою.

Метою статті є дослідження переваг та недоліків бухгалтерського аутсорсингу в Україні, а також визначення його економічної ефективності.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 5463-VI від 16.10.2012р. керівники організацій можуть незалежно від обсягу облікової роботи передати на договірних основах ведення бухгалтерського обліку централізованій бухгалтерії, спеціалізованій організації або бухгалтеру-спеціалісту.

Бухгалтерський аутсорсинг – один із варіантів бухгалтерського забезпечення функцій обліку та звітності на підприємстві за які несе повну відповідальність відповідно до законодавства України керівник

підприємства. В даному варіанті з метою забезпечення бухгалтерського обліку на власному підприємстві та звітування фондам соціального страхування і позабюджетним фондам використовується спеціалізована компанія. Форми співробітництва можуть бути вельми різноманітними, починаючи від формування «нульової звітності» та до регулярного співробітництва на щоденній основі.

Згідно підпункту 138.10 Ст. 138 ПКУ від 02.12.2010 № 2755-VI, в число інших витрат, пов'язаних із виробництвом та реалізацією, включаються «витрати на послуги по веденню бухгалтерського обліку, який здійснюється сторонніми організаціями або індивідуальними підприємцями».

На сьогоднішній день підприємства зустрічаються з безпрецедентним тиском зі сторони ринку. Виживають та досягають успіху лише ті підприємства, які ведуть бізнес найбільш ефективним способом, прагнучи зниження операційних витрат при збереженні високої якості товарів та послуг. Однією із найбільш сучасних та успішних бізнес-моделей, яка дозволяє досягти реальних конкурентних переваг є аутсорсинг.

Таким чином, аутсорсинг – це передача традиційно неключових функцій організації (таких, наприклад, як бухгалтерський облік або рекламна діяльність) зовнішнім виконавцям - аутсорсерам, субпідрядникам, висококваліфікованим спеціалістам сторонньої фірми.

Серед основних видів аутсорсингу розрізняють:

1. IT-аутсорсинг – оффшорне програмування; створення веб-ресурсів; розробка, налагодження, супроводження програмного забезпечення; обслуговування техніки сторонніми спеціалізованими компаніями.

2. Виробничий аутсорсинг – передача частин свого виробництва стороннім виробникам. Схема аутсорсингу може розроблятися ще на стадії організації виробництва. Прикладом такої організації слугують рекламні агентства, які використовують друкарські потужності типографій.

3. Аутсорсинг бізнес-процесів (АБП) – передбачає передачу організації-виробнику окремих бізнес-процесів, які не є для підприємства основними. Серед їх числа – управління персоналом, бухгалтерський облік, реклама, маркетинг, логістика [5].

На відміну від одиничних бухгалтерських послуг, бухгалтерський супровід (аутсорсинг бухгалтерії) – це спрямованість на перспективу, яка спричиняє серйозну перебудову внутрішніх бізнес-процесів підприємства.

Додатково широкому розповсюдженню аутсорсингу в Україні перешкоджає ряд факторів:

- об'єктивний – відсутність нормативної бази. Сторони заключають договора на основі поточного законодавства та загальної термінології. Але не завжди такі договори складаються грамотно з фахової точки зору;

- психологічні бар'єри – значною перешкодою до залучення зовнішніх виконавців в Україні є невідповідність керівників довірити внутрішню інформацію зовнішнім структурам. Подібні психологічні бар'єри можуть виникати й у аутсорсера, якщо діалог із потенційним замовником потребує розкриття своїх переваг та власних методик;

- управління відносинами – ефективність та успішність застосування аутсорсингу залежить від ступеня залучення в процес усіх співробітників замовника, які мають до нього відношення. Непорозуміння, викривлення інформації і, навіть, супротив можуть поставити під загрозу досягнення наміченого результату в цілому. Тому при виборі партнеру необхідно керуватися стратегічними цілями, а не шукати звичайного постачальника дешевих послуг. Причому розмір оплати повинен залежати не лише від ступеня задоволеності замовника результатом, але й від кількості часу, витраченого підрядником на виконання роботи;

- вимоги до компетентності – використання бухгалтерського аутсорсингу передбачає достатньо високий рівень управлінських знань та навиків – визначення цілей та завдань, чітка формалізація процедур та організаційних регламентів, точні критерії оцінки результатів роботи, чіткі зобов'язання та межі відповідальності. При залученні аутсорсера доцільно продумати, обговорити та зафіксувати зазначені аспекти.

Важливою особливістю бухгалтерського аутсорсингу є те, що залучена позаштатна компанія функціонує як юридично самостійний підрозділ, при цьому залучається до бізнес-процесів замовника як цілісний бухгалтерський підрозділ.

Використання бухгалтерського аутсорсингу при веденні бухгалтерії має декілька істотних переваг:

- 1) економія засобів – вартість послуг аутсорсингу значно нижча, ніж витрати на утримання власної структури бухгалтерії. Із заробітної плати власних співробітників нараховуються податки та внески в фонди. Також відпадає необхідність в наступних статтях витрат:

- оренда приміщення для відділу бухгалтерії;
- покупка основних засобів та матеріальних цінностей, пов'язаних із організацією робочого місця відділу бухгалтерії або головного бухгалтера;

- фонд заробітної плати відділу бухгалтерського обліку або головного бухгалтера;

- покупка та утримання в актуальному стані спеціалізованих програмних продуктів (1С Підприємство, Податкова звітність, БЕСТ ЗВІТ, Звіт страхувальника та ін.);

- витрати, пов'язані з підвищенням професійного рівня головного бухгалтера;

2) економія робочого місця. Утримання власної структури потребує додаткові офісні приміщення, оргтехніку, канцтовари, довідково-правові системи;

3) постійна безвідмовна робота. Власним працівникам зобов'язані надавати щорічні відпустки, лікарняні тощо. Компанія - аутсорсер працює постійно;

4) економія часу. Підбір кадрів вимагає значного часу. Необхідні інфраструктура, технології та спеціалісти вже є у компанії-аутсорсера;

5) гарантована якість. Фірма – аутсорсер має в своєму штаті команду висококваліфікованих спеціалістів та використовує багатий досвід виконання аналогічних проектів;

6) компанія-аутсорсер несе відповідальність за несвоєчасну подачу звітності (якщо замовник вчасно надав всі необхідні документи для її підготовки).

До основних недоліків бухгалтерського аутсорсингу можна віднести:

1) високий ризик втрати конфіденціальності економічної інформації;

2) відсутність контролю за діяльністю аутсорсера;

3) аутсорсер не завжди може розбиратися в специфіці роботи підприємства замовника [6].

Зниження експлуатаційних витрат у зв'язку з переходом на бухгалтерський аутсорсинг приведе до отримання додаткового прибутку, що, в свою чергу, збільшить платежі до бюджету по податку на прибуток. Додатковий податок на прибуток у зв'язку зі зменшенням собівартості становить:

$$ДПП = (E_{випр} - E_{аутс}) \cdot C_n, \quad (1)$$

де ДПП – додатковий податок на прибуток, тис. грн.; $E_{випр}$ – експлуатаційні витрати від використання власної структури бухгалтерії, тис. грн.; $E_{аутс}$ – експлуатаційні витрати від ведення бухгалтерського обліку з використанням компанії аутсорсера, тис. грн.; C_n – ставка податку на прибуток, %.

Для розрахунку економічної ефективності від переведення процесу ведення бухгалтерського обліку на аутсорсинг необхідно розрахувати умовно-річну економію:

$$E_{y.p.} = E_{вump} - E_{aymc} - ДПП, \quad (2)$$

де $E_{y.p.}$ – умовно-річна економія, тис. грн.; $E_{вump}$ – експлуатаційні витрати від використання власної структури бухгалтерії, тис. грн.; E_{aymc} – експлуатаційні витрати від ведення бухгалтерського обліку з використанням компанії аутсорсера, тис. грн.; $ДПП$ – додатковий податок на прибуток, тис. грн.

Таким чином можна зробити висновок, що один із можливих шляхів зниження витрат та підвищення конкурентних переваг підприємства – це аутсорсинг, тобто передача окремих функцій (як правило, непрофільних) для виконання іншої організації. В першу чергу розглядається аутсорсинг послуг в області бухгалтерії, ведення кадрового діловодства, юридичного супроводження, підтримки ІТ- інфраструктури організації. Це саме ті сфери, де підприємство постійно споживає послуги фактично незалежно від обсягів виробництва та реалізації продукції, без яких не може нормально та ефективно функціонувати в сучасних умовах.

1. Кононова І. Аналіз попиту і оцінка якості послуг аутсорсинга в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://job.ukr.net/articles/analiz-vostrebovannosti-i-ocenka-kachestva-uslug-autsorsinga-v-ukraine/>

2. Зозульов О., Микало О. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації / О. Зозульов, О. Микало // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 16-24.

3. Матвій І.Є. Аутсорсинг в діяльності промислових підприємств: основні переваги та загрози / І.Є. Матвій // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк: ДЕГ, 2008. – № 1 (25). – С. 184-189.

4. Шимко О.В. Аутсорсинг – як сучасний інструмент підвищення ефективності бізнесу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20Prvse/2010_2/27.pdf

5. Тесленок І.М., Куриленко В.В. Формування партнерських взаємовідносин при здійсненні аутсорсингу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekpr/2012_60/statti/14.pdf

6. Аутсорсинг – економія или утечка информации?: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legal-standard.com.ua/advice/30/>

Отримано 21.01.2014